

TOIMINTAKERTOMUS 2019

Kertomusvuoden aikana tapahtunutta

Rauman seudun jätehuoltoilikelaitoksen päätehtävänä on järjestää Rauman kaupungille jätelain mukaan kunnan vastuulle kuuluva jätehuolto ja ylläpitää Hevossuon jäteasemaa. Tähän tehtävään kuuluu toimialueen yhdyskuntajätteiden vastaanotto, huolehtiminen niiden käsittelystä ja loppusijoituksesta sekä vastaanotettujen jätteiden hyödyntämisen ja kierrätyksen kehittäminen. Hevossuon jäteasema on avoinna maanantaista perjantaihin klo 7-18.

Kiinteistökohtaisen muovipakkausjätteen erilliskeräyksen alkamista v 2019 alusta valmisteltiin jo edellisenä vuonna. Vuoden alussa erilliskerättävän energijätteen keräys loppui ja kiinteistöille jo hankittuja keräysasioita pitkälti hyödynnettiin muovipakkausjätteen keräykseen. Muovipakkausjätettä kiinteistöistä kerättiin vuoden aikana 103t sekä pienjäteasemalla 1,8t.

Vuonna 2019 jatkettiin 2017 aloitettua poistotekstiilin keräyskokeilua yhteistyössä Telaketju-hankkeen kanssa. Hankkeen taustalla on v 2025 voimaanastuva erilliskeräysvelvoite tekstiileille. Raumalla poistotekstiiliä kerättiin seitsemässä (7) keräyspisteessä sekä Hevossuon jäteasemalla yht 44t. Kolmen viikon välein tyhjennettyjen astioiden sisältö esilajiteltiin Hevossuon jäteasemalla ennen lähettämistä Kaarinaan Telaketju-hankkeen tutkimuslajitteluhallille. Kaarinaan Telaketjun tutkimushallille em. määrästä toimitettiin 15t materiaalina hyödynnettäväksi ja vielä erikseen UFF:lle meni 2,5t. Hevossuolle rakennettavan konehallin yhteyteen alettiin suunnitella tiloja poistotekstiilin käsittelylle, sillä alkoi olla selvää että niiden lajittelu Raumalla oli tullut jäädäkseen. Lajittelu toimi pitkälti vielä koko vuoden 2019 vanhaan autotalliin järjestellyissä tiloissa. Tekstiilikeräyksen tunnettavuuden lisäämiseksi järjestettiin yhdessä Rauman Avainmarttojen kanssa Tekstiilitaivas-tapahtuma Posellissa 25.5. joka osoittautui menestykseksi sekä kävijämäärältään, että sisällöltään.

Muovinkierrätystietouden lisäämiseksi osallistuimme paikallisten muovialan yritysten järjestämään #Ämpäristöteko-tapahtumaan maailman ympäristöpäivänä 5.6.

Jätteiden yötä vietettiin kolmatta kertaa 7.6.

Loppuvuodesta toteutimme Innolinkin kanssa laajan asiakaskyselyn, jossa tiedusteltiin asukkaiden mielipiteitä ja tietämystä jätehuollosta.

Toiminnalliset tavoitteet

Kertomusvuodelle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat kiittävästi.

- Kaatopaikalle sijoitetun jätteen määrä v 2019 oli vain n. 661 tonnia.
- Asiakaspalaute jätelaitoksen toiminnasta on ollut kiittävä.

Rauman kaupungin alueella on kaupungin järjestämä jätteenkuljetus. Kaupungin järjestämänä on toteutettu sekajätteen, biojätteen ja muovipakkausjätteen sekä kaupungin kiinteistöjen hyötyjätteiden keräys ja kuljetus.

Tuottajavastuulain edellyttämää, yksityisen toimijan (Rinki Oy) ylläpitämää hyötyjätteiden keräysverkostoa on täydennetty jätehuoltolaitoksen ylläpitämällä hyötyjättepisteillä, joita kaupungin alueella on 16, sijoittuen pääosin haja-

asutusalueille. Hyötyjätepisteissä kerättiin vaihtelevasti lasia, metallia, kartonkia, paperia ja vaatetta. Paperinkeräys hoidetaan tuottajan vastuulla, samoin järjestöt tyhjentävät omat vaatekeräyssäiliönsä. Poistotekstiiliasteiden tyhjennys on järjestetty jätehuollon toimesta Hevossuon jäteasemalle.

Hevossuon jäteasemalle vastaanotettujen jätteiden kokonaismäärä on viime vuosien aikana pysynyt melko tasaisena, mutta sen jakautuminen loppusijoitus-/hyötykäyttöön on oleellisesti muuttunut;

- Jäteasemalle vastaanotettujen loppusijoitettavien jätteiden määrä on viime vuosien aikana merkittävästi laskenut. Vuonna 2019 jätetäyttöpenkkaan loppusijoitettavia jätteitä oli yhteensä 661 tonnia.
- Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kerättiin, ns. sekalaista yhdyskuntajätettä v. 2019 yht. 6325 t Raumalta ja 891 t Eurajoelta. Sekalainen yhdyskuntajäte toimitetaan poltettavaksi jätevoimalaan Vaasaan.
- Erilliskerätty muovipakkausjäte yht. 105 tonnia
- Biojätettä erilliskerättiin v 2019 yht. 1195t. Biojäte toimitettiin Uuteenkaupunkiin Biolinja Oy:lle.
- Materiaalina hyödynnettäväksi toimitettiin metallia, lasia, pahvia, paperia, haketta, kestopuuta, SER:a, rasvalietettä, kipsilevyä, ikkunalasia, styroxia, akkuja, posliinia, kuormalavoja ja renkaita. Jäteomenat hyödynnettiin paikallisen metsästysseuran riistarukinnassa. V 2019 erilaisia jätelajeita toimitettiin materiaalina hyödynnettäväksi yhteensä 15 539t.
- Betonimursketta tuli useasta pienemmästä purku-urakasta. Betonimurske saadaan hyödynnettyä kentän rakennuksessa sen täyttäessä MARA-asetuksen vaatimukset.
- Vaarallisten jätteiden määrässä on edelleen nouseva suunta. Vuoden aikana järjestettiin yksi kaksipäiväinen ja yksi yksipäiväinen ns. mobiilikeräys.

Tilikauden tulos

Kertomusvuonna liikelaitoksen taloudellinen tulos toteutui hieman kaupunginvaltuuston asettamaa tavoitetta paremmin. Tilikauden liikeylijäämä 178 445 € oli 66 375€ pienempi kuin talousarviossa tilikauden liikeylijäämäksi arvioitu 244 820€.

Liikevaihto lasku edellisvuoteen verrattuna 7,26 %, ollen 3 701 883,78

Toimintatulot (liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot) olivat 3 742 764,81€ ja toimintamenot 3 024 085,20€.

Kertomusvuonna toteutettiin investointina konehalli, jonka lopullinen kustannus oli 378 593€. Talousarviossa vuodelle 2019 oli investointeihin varattu 643 500€, joista toteutui 621 499€ (96,6%).

Tuloutus kaupungille ja tehdyt varaukset

Jätehuoltolaitokselle asetettu sitova tavoite oli korvaus peruspääomasta. Jätehuoltoliikelaitos tuloutti kaupungille v 2019 korvausta peruspääomasta 70 000€.

Taseeseen on aikaisempien tilinpäätösten yhteydessä kirjattu yht. 4 620 294,28 €:n suuruinen varaus nykyisen kaatopaikkapenkan sulkemiskustannusten varalle.

Henkilöstö

Jätehuoltolaitoksen vakituisen henkilöstön määrä oli vuoden 2019 lopussa 6,5 henkilöä. Kertomusvuonna Hevossuon jäteasemalla työskenteli myös jäteasiamies, jonka työajasta puolet tulee jätelaitokselle. Syksyllä 2019 liikelaitoksen johtaja jäi eläkkeelle ja hänen tehtävänsä hoiti käyttöpäällikkö. Kertomusvuonna henkilöstökulut olivat 374 424€.

Hallinto

Liikelaitosta johtaa 7-jäseninen johtokunta. Johtokunnan jäsenistä kuusi (6) on Raumalta ja yksi (1) Eurajoelta.

Johtokunnan varsinaiset jäsenet

Marianna Hanni, pj
Erkki Raittila, vpj
Markku Malmsten
Elisa Riihimaa
Aino Saiholampi
Toni Yli-Karro
Timo Antti, Eurajoen edustaja

Liikelaitoksen johtokunnassa on jokaisella henkilökohtainen varajäsen.

Kokouksissa esittelijänä on toiminut ajalla 1.1.-31.10.2019 liikelaitoksen johtaja Seppo Heikintalo ja sihteerinä vs. käyttöpäällikkö Tarja Sillanpää. 1.11.-31.12.2019 esittelijänä on toiminut vs. liikelaitoksen johtaja, vt. käyttöpäällikkö Tarja Sillanpää ja sihteerinä talous- ja hallintopäällikkö Tuija Kiviniemi.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen:

Johtokunta ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa ja vastaa toimintayksikön hallinnon, talouden sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuudesta. Liikelaitoksen johtaja johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena yksikön toimintaa ja huolehtii sen hallinnon, talouden ja sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvausvastuu, kanne, vaatimus tai oikeusseuraamus, ei ole tiedossa.

Tarvittaessa on asioiden valmistelussa käytetty apuna kaupunginlakimiestä.

Epävarmuustekijänä on useamman vuoden ajan ollut kiristyvän jätelainsäädännön mukanaan tuomat vaatimukset. Se miten jatkossa pystytään tuottamaan kohtuuhintaiset jätehuoltopalvelut, on huolen aiheena muillakin jäteyhtiöillä ja se osaltaan lisää yhteistyöntarvetta. Lounais-Suomen jätelaitokset ovat joutuneet turvautumaan erillisiin lyhyempiaikaisiin ja huomattavan paljon hintavampiin ratkaisuihin jätteen hyödyntämispalvelujen hankkimisessa, koska pitkän aikavälin ratkaisua koskeva päätöksen teko pitkittyi ja lopulta kariutui.

Sekalaisen yhdyskuntajätteen vastaanottoa koskevat sopimukset jatkuvat tämän hetkisten sopimusten mukaan kesäkuulle 2020. Tämän jälkeiseen aikaan sisältyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Neuvotteluja yhteistyön lisäämisestä mm. Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n kanssa on käyty.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus:

Liikelaitoksen talouden ja toiminnan toteutumisesta on seurattu kaupunginhallituksen ohjeiden mukaan ja toteutumisesta on raportoitu johtokunnalle. Hankinnat on toteutettu johtokunnan päätösten tai viranhaltijoille myönnettyjen delegointivaltuuksien mukaisesti. Viranhaltijapäätökset lähetetään sähköisesti tiedoksi kaikille johtokunnan jäsenille, minkä lisäksi ne on saatettu johtokunnan tietoon esityslistan kohdassa ”tiedoksi merkittävät asiat”. Johtokunta määrittelee vuosittain laskujen hyväksymisvaltuudet. Laskujen hyväksyjä ja tarkastaja eivät voi olla sama henkilö.

Riskien hallinnan järjestäminen:

Liikelaitoksen riskienhallinnasta vastaa laitoksen johtaja.

Jätehuollon toimintavarmuuden turvaamista mahdollisissa häiriötilanteissa on käsitelty koko kaupungin valmiussuunnitelmassa sekä Jätehuollon valmiussuunnitelmassa.

Työpaikkaan ja siellä tapahtuvaan toimintaan liittyvät riskit on kirjattu tarkemmin HAIPRO-ohjelmistoa hyväksikäyttäen.

Myös työtapaturmien ja vahinkojen kirjaamisessa on käytössä HAIPRO-ohjelmisto, josta saadaan ajankohtaista tietoa vahinkojen määrästä. Myös kaikki ”läheltä piti” – tilanteet raportoidaan.

Liikelaitosta koskevat vakuutukset on kilpailutettu koko kaupungin vakuutusten kilpailutuksen yhteydessä.

Taloudelliset riskit on huomioitu urakkasopimusten laatimisten yhteydessä niin, että ennen ensimmäisen urakkaerän maksamista urakoitsijan tulee toimittaa työaikainen vakuus, ja vastuuaikainen vakuus palautetaan vasta, kun takuutarkastus on suoritettu. Vakuuksien voimassaolosta pidetään seurantarekisteriä.

Omaisuuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta:

Omaisuuuden hankinnasta ja luovutuksesta on määräykset hallintosäännössä. Johtokunnan alaisten viranhaltijoiden toimesta kuluneen vuoden aikana toteutetut kiinteän omaisuuden ym. hankinnat ja luovutukset on toteutettu tehtyjen päätösten mukaisesti.

Sopimustoiminta:

Urakoinnissa riskit pyritään minimoimaan huolellisella kilpailuttamisella, työ- ja takuuajaisilla vakuuksilla ja työmaavalvonnalla. Urakkasopimusten liitteenä olevat maksupostitaulukot laaditaan takapainotteisiksi. Myös muissa sopimuksissa (ml. kaupat) varmistetaan kaupungin saamiset. Sopimukset on arkistoitu kaupungin sopimuksenhallintajärjestelmään.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä:

Liikelaitoksen toiminnassa noudatetaan sisäisen valvonnan yleisohjetta. Tilintarkastajat tarkastavat ja arvioivat toimintaa vuosittain.

Muu valvonta tapahtuu ”päivittäisvalvontana” normaalin työn ohessa. Edellä mainitun perusteella sisäisen tarkastuksen voidaan katsoa olevan riittävän tarkalla tasolla. Kokonaisarviona on, että liikelaitoksen sisäisen valvonnan asianmukaisuus ja riittävyys ovat hyvällä tasolla, eikä sisäisen valvonnan puutteita ole todettu.

Selvitys ympäristökysymyksistä ja ympäristöriskeistä.

Toukokuussa 2018 saatuun uuteen Hevossuon jäteasemaa koskevaan ympäristölupaan on kirjattu täsmennetyt määräykset kaatopaikalle sijoitettavien jätteiden laadusta ja määrästä.

Jäteaseman alueelle voidaan ottaa vastaan/alueelle sijoittaa ainoastaan ympäristöluvassa sijoitettavaksi hyväksytyjä jätteitä.

Kaatopaikalle sijoitettavista jätteistä tehdään tarvittaessa kaatopaikkakelpoisuustestit, Poikkeavista tapahtumista pidetään kirjaa ja jäteaseman ympäristö pidetään siistinä.

Uudessa ympäristöluvassa on täsmennetyt määräykset koskien kaatopaikkavesien ja kaatopaikkakaasun käsittelyä, valvonta, tarkkailua ja raportointia. Siinä myös edellytetään Hevossuon jäteasemalla on käytössä olevan tarkkailuohjelman (Lounais-Suomen ympäristökeskus, 11.12.2008, Dnro LOS-2003-Y-546-111) uudistamista. Em. lupamääräyksen johdosta on laitos, yhdessä alan konsultin kanssa laatinut ehdotuksen uudeksi tarkkailuohjelmaksi. Ehdotus on esitelty valvovalle viranomaiselle, ja sen hyväksymistä odotellaan kevään 2020 aikana.

Tarkkailuohjelmaan kuuluvat mm. määräykset/ohjeet kaatopaikkavesien, kaatopaikkakaasun ja jätetäytön tarkkailusta.

Kaatopaikka-alueen jätetäyttöä seurataan säännöllisesti. Jäteaseman vaakaohjelmasta selviää kaatopaikalle sijoitettujen jätteiden määrä ja laatu sekä tuontiaika. Täytön etenemistä ja painumia tarkkaillaan säännöllisesti silmämääräisillä tarkasteluilla. Painumien seuranta jatketaan myös pintaeristyksen rakentamisen jälkeen. Muodostuneet painumat korjataan täyttemaalla kerran vuodessa. Kaatopaikka-alueen kartoitus tehdään myös kerran vuodessa.

Vanhaan jätetäyttöön on rakennettu kaasunkeräysjärjestelmä sulkemisurakan yhteydessä. Kaasu käsitellään soih tupolttomenetelmällä. Kaasun hyötykäyttöä on suunniteltu, mutta nykyisellä sähköhinnalla siitä ei ole saatu kannattavaa. Kaatopaikkakaasun koostumusta (metaani (CH₄), hiilidioksidi (CO₂) ja happi (O₂)) tarkkaillaan polttoyksikön toiminnan seurannan yhteydessä. Jätelaitoksella on sopimus Sarlin Oy:n kanssa biokaasulaitoksen huollosta ja seurannasta.

Jätepenkereen päästöihin vaikuttaa etupäässä biohajoavan jätteen määrä täytössä. Vuoden 2015 alusta alkaen kaatopaikalle ei ole sijoitettu biohajoavaa jätettä. Päästöt aiheutuvat aikaisemmin kaatopaikalle sijoitetuista jätteistä.

Orgaaninen aines ja biohajoava jäte muodostavat kaatopaikkakaasuja, jotka aiheuttavat hajuhaittoja. Myös suotovesi voi aiheuttaa hajuhaittoja. Hevossuon jäteasemalla ei ole voimakasta hajuhaittaa. Hajuhaittaa on jonkin verran paikallisesti siirtokuormaushallissa. Jätehallin tulevan yhdyskuntajätteen kiertonopeus on hyvä, hallista lähtee viikoittain 4-5- kuormaa jätevoimalaan.

Pölypäästöjä syntyy tuulen ja jätetäytön kuivumisen myötä sekä puunmurskauksen yhteydessä.

Siirtokuormaushallin käyttöönotto on vähentänyt ympäristön roskaantumista. Ympäristöön ei juurikaan leviä roskia, kun lähes kaikki jätteet lajitellaan ja kuormataan hallissa. Pienjäteasemalta voi asiakkaalta päästä tuulen mukana ympäristöön jotain jätteitä, mutta roskaantuminen on hyvin pientä. Kaatopaikka-alueen ympärille on rakennettu tuulilaitoja roskien leviämisen estämiseksi. Jäteaseman lähiympäristöä siivotaan säännöllisesti.

Siirtokuormaushallin käyttöönoton jälkeen haittaeläimet (lokit ja rotat) ovat lähes hävinneet kaatopaikka-alueelta. Siirtokuormaushallissa esiintyy jonkin verran rottia, joiden torjuntaan on käytetty ulkopuolista palvelun tarjoajaa Anticimex Oy:tä.

Jäteasemalta aiheutuva melu syntyy pääasiassa autoliikenteestä ja hallissa tapahtuvasta lajittelusta ja jätteiden kuormauksesta. Lisäksi melua aiheutuu erilaisista kunnossapitotöistä ja risu- ja puujätteen, betonin sekä huonekalujen murskauksesta. Jäteasemalla syntyvän melun voimakkuus vastaa normaalia teollisuusalueen melutasoa. Melu rajoittuu jäteaseman aukioloaikaan. Jäteaseman melusta ei ole valitettu.

Hevossuon kaatopaikka-alue sijaitsee alueella, jolla ei ole erityistä maisemallista merkitystä. Jäteaseman ympäristö on maa- ja metsätalousaluetta ja jäteasemalle ei ole suoraa näköyhteyttä asutuksesta. Yleisiltä teiltä ei ole myöskään näköyhteyttä kaatopaikalle.

Asianmukaisesti rakennettuna ja hoidettuna kaatopaikka ei aiheuta terveyshaittaa ympäristön asukkaille. Jäteaseman toiminta voi sen sijaan aiheuttaa terveyshaittoja henkilökunnalle. Asianmukaisilla suojapuvuilla, -jalkineilla ja -käsineillä ehkäistään terveyshaittoja. Jäteaseman kentällä työskentelevä henkilökunta käyttää henkilökohtaisia työvaatteita, turvakenkiä ja suojakäsineitä. Muiden henkilöiden altistuminen estetään rajoittamalla sivullisten kulkua ja oleskelua alueella. Ulkopuolisten ei ole sallittua tulla alueelle jäteaseman aukioloaikojen ulkopuolella. Tämän vuoksi alueen sisääntulo- ja kaatopaikka-alue on osittain aidattu. Asiakkaita ei myöskään päästetä vaarallisen jätteen varastoon ilman henkilökunnan valvontaa.

Arviointia tulevasta toiminnasta ja toiminnan painopistealueista

Liikelaitoksen vakaa taloudellinen tila, osaava henkilökunta ja nykyaikaiset toimitilat mahdollistavat nykyisen toiminnan jatkuvuuden.

Jätehuoltoalan lainsäädännössä ja toimintaympäristössä tapahtuva voimakas muutosprosessi tulee kuitenkin asettamaan erittäin suuria toiminnan kehittämistarpeita. Myös hankintarenkain toiminnan loppuminen vuoden 2020 aikana sekä kaatopaikkatilavuuden loppuminen lähivuosien aikana luo lisätarvetta uusien yhteistyömallien löytymiselle.

Em, syistä johtuen liikelaitos on ollut mukana selvittämässä yhteistyömahdollisuuksia lähialueen muiden alan kunnallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena oli, että Rauman seudun jätehuoltoliikelaitos yhdistyy Lounais-Suomen jätehuolto Oy:hyn (LSJH) vuoden 2021 alusta. Johtokunta päätti asiasta osaltaan 18.09.2019.

Kaupunginhallitus päätti kuitenkin osaltaan olla liittymättä LSJH:n kokouksessaan 07.10.2019. Tämä jätti täysin avoimeksi yhdyskuntajätteen käsittelyn kesäkuusta 2020 alkaen ja käynnisti pikaiset selvitystyöt mahdollisista vaihtoehtoista.

Liikelaitoksen johtajan eläköitymisen jälkeen selvitystyötä oli tekemässä toimialajohtaja Tomi Suvanto, talous- ja hallintopäällikkö Tuija Kiviniemi ja vt. käyttöpäällikkö Tarja Sillanpää. Selvitystyössä kartoitettiin nopealla aikavälillä markkinoilla olevia vaihtoehtoja. LSJH Oy tarjosi mahdollisuutta yhteistyösopimukseen vuoden lopulla ja tätä mahdollisuutta selvitettiin. Johtokunta päätti kokouksessaan 21.11.2019 hyväksyä LSJH Oy:n tarjoaman mahdollisuuden yhteistyösopimukseen ja yhdyskuntajätteen käsittelyyn Salon Korvenmäkeen 2021 alussa valmistuvassa voimalaitoksessa. Sopimuksesta päätettiin tehdä jälki-ilmoitus Hilmaan 2020 alussa ja sopimuksen allekirjoitus siirtyi tehtäväksi valitusajan kuluttua umpeen.